

Domy wiejskie mają przeciętnie powierzchnię 140-200 m² i buduje się je zazwyczaj na dużych działkach, których wielkość wynosi około 3 ha lub więcej. Bardzo często taką działkę porastają drzewa i krzewy, jest tam stary sad lub ogród warzywny, które wielu inwestorów decyduje się pozostawić. Zadaniem architekta jest wpisanie domu w takie otoczenie. W tej sytuacji klasyczne usytuowanie poszczególnych pomieszczeń względem stron świata ma drugorzędne znaczenie. Na przykład pokój dzienny może zostać zaprojektowany od północy, jeśli jest tam najlepszy widok na las czy pobliską rzekę.

Na terenach wiejskich wznoszone domy powinny nawiązywać do krajobrazu, a także do tradycyjnych zabudowań, dlatego tak często stosuje się tam materiały naturalne, jak drewno, cegła i kamień, między innymi łatwo dostępny wapień, piaskowiec czy polny granit. Można je przykryć strzechą (słomianą lub trzciniową), a także wiórem osikowym (na północy Polski) bądź gontem świerkowym (na południu). Dla niektórych inwestorów takie pokrycie dachowe ma zbyt skansenowy charakter, dlatego decydują się na przykład na dachówkę – starą rozbiórkową lub inną charakterystyczną dla całej wsi. We wnętrzach również stosuje się naturalne materiały, takie jak drewno, cegła, a na ściany kładzie się tynk, ale bez gładzi.

Nie jest to jednak reguła – to wiejskich chat wkraczają powoli akcenty industrialne, jak na przykład beton.

W domu wiejskim ważne jest ogrodzenie, które ma za zadanie zagrozić zazwyczaj niemałą działkę, a jednocześnie wpisać się w otoczenie, stąd przy domu wiejskim często spotyka się drewniane sztachety z drewna krajowego, takiego jak olcha czy osika, żerdzie oraz mur kamienny.

Ze względu na tradycyjne budownictwo wiejskie bryła domu wiejskiego ma być z założenia jak najprostsza, a detale architektoniczne zredukowane do minimum. Wiele współczesnych budynków stawianych na wsi ma dwuspadowy dach, poddasze użytkowe i niewielkie okna – wyglądem nawiązują do tradycyjnej chałupy wiejskiej lub budynku gospodarczego. Często od frontu buduje się otwarty lub zamknięty ganek. Zamknięty pełni funkcję wiatrołapu – bardzo potrzebnego w domu wiejskim. Mile widziany jest też duży taras łączący wnętrze domu z ogrodem. Z uwagi na wielkość najlepiej, by był niezadaszony i zrobiony z drewna lub płyt kamiennych bądź ceglanych. Kiedyś domy wiejskie były raczej zamknięte na naturę, dziś natomiast istnieje tendencja, by je na nią maksymalnie otwierać – za pomocą dużych przeszkleń czy obszernych tarasów. Projektanci domów wiejskich mają problem, jak pogodzić te dwie rzeczy. Usytuowanie budynku na działce jest zwykle podporządkowane drodze lub tradycyjnemu układowi zabudowań.

W przypadku siedlisk kolonijnych centralne miejsce zajmuje podwórze, a wokół stoją dom i budynki gospodarcze. Dziś dawne stodoły i obory wykorzystuje się zgodnie z przeznaczeniem lub adaptuje na pokoje gościnne, pracownię, komórkę na drewno lub garaż. W domu wiejskim najważniejsza jest kuchnia. To tam rodzina spotyka się przy wspólnych posiłkach i tam przyjmuje się gości, dlatego pomieszczenie to powinno być duże (od 25 do nawet 60 m²) i reprezentacyjne. W niektórych kuchniach stawia się dwa stoły – do mniejszych i większych posiłków. Kuchnię projektuje się zazwyczaj od wjazdu, aby był z niej widok na drogę i sąsiadów, co daje poczucie bezpieczeństwa. Dobrze też, by z kuchni dało się bezpośrednio wyjść na taras oraz aby była połączona ze spiżarnią. Przy kuchni projektują zazwyczaj niewielki, zaciszny salon, a w nim kominek. Dużo osób decyduje się na dogrzanie domu tradycyjnym piecem kaflowym lub kuchnią kaflową, nie jest to jednak rozwiązanie dla każdego – wymaga cierpliwości i systematyczności. Niezbędnym pomieszczeniem w domu wiejskim jest duża sień, która może pomieścić minimum cztery osoby. To tam zostawia się kalosze, płaszcze przeciwdeszczowe czy kosze na grzyby, tam też często śpią zwierzęta.

Domy wiejskie

fol. Daniel Rumiancew

5. Ten drewniany dom został zbudowany w parku krajobrazowym na terenie starego siedliska, dlatego jest kryty strzechą, a jego bryła przypomina tradycyjną wiejską chatę z dwuspadowym dachem i użytkowym poddaszem. Projekt: Mikołaj Nowotniak

fol. Tomasz Mysliuk

6. Materiał na elewacji powinien nawiązywać do krajobrazu. Ściany tego domu zostały wykończone murem z kawałków kamieni polnych, na dachu króluje tradycyjna dachówka karpówka ułożona w koronkę. Projekt: Mikołaj Nowotniak

fol. Daniel Rumiancew

7. W domu wiejskim niezbędny jest duży taras – najlepiej, by był drewniany i można było z niego podziwiać krajobraz. Projekt: Mikołaj Nowotniak